

Rapport

Een onderzoek naar de publicatie op internet van een als vertrouwelijk aangeduide rapportage van de Klachtencommissie ongewenst gedrag van de gemeente Geertruidenberg.

Publicatiedatum: 13 november 2014

Rapportnummer: 2014/169

de klacht

Verzoekster, ex-werkneemster van de gemeente Geertruidenberg, klaagt erover dat de gemeente kort na het verschijnen van het rapport van de Klachtencommissie ongewenst gedrag van 11 juni 2013 de publiciteit heeft gezocht door op de gemeentesite een persbericht met daarbij een link naar het rapport te plaatsen. Op dat moment was zijzelf nog niet geïnformeerd over het standpunt van de gemeente; formeel gebeurde dat pas met een brief aan haar van 17 oktober 2013.

Wat ging er aan de klacht vooraf

Contacten op de werkvloer

Mevrouw Vink¹ werkte bij de gemeente Geertruidenberg. In de loop van 2012 ontwikkelt zich tussen haar en een gemeentebestuurder, de heer Koenders, een contact dat aanvankelijk als prettig collegiaal omschreven kan worden maar dat op enig moment ook meer dan dat omvat. Mevrouw Vink beschrijft de ontwikkelingen in dit contact als een glijdende schaal. Eerst is zij wel gevleid door de aandacht van de heer Koenders en zij ziet er niet zoveel kwaad in. Gaandeweg wordt het echter onprettig voor haar; de heer Koenders begint haar grenzen op te zoeken en gaat ook steeds verder hierin. Uiteindelijk voelt mevrouw Vink zich seksueel geïntimideerd door hem en probeert zij afstand te nemen. Dit lukt echter niet, zo geeft zij aan; hij gaat steeds verder en is doof voor haar protesten. Omdat mevrouw Vink bang is voor hem en vreest dat ze haar baan zal kwijtraken duurt het nog vrij lang voordat zij alles naar buiten brengt. Maar nadat haar echtgenoot, in maart 2013, een berichtje onder ogen krijgt dat de heer Koenders haar heeft gestuurd vertelt zij hem het hele verhaal. Ze besluit dan ook om de burgemeester in vertrouwen te nemen.

Op 4 maart vertelt mevrouw Vink de burgemeester haar verhaal en op 17 maart dient zij ook een schriftelijke klacht in over het ongewenst gedrag van de heer Koenders. Haar klacht betreft, zo schrijft zij, onder meer seksuele intimidatie, ongewenste seksueel getinte opmerkingen en dito gedragingen. Overigens lopende de visies van mevrouw Vink en de burgemeester uiteen waar het dit indienen van een klacht betreft. Mevrouw Vink stelt dat zij dat op aandringen van de burgemeester heeft gedaan en dat zij ook druk heeft ervaren om dit zo te doen; de burgemeester geeft echter aan dat zij juist geen enkele druk op mevrouw Vink heeft willen uitoefenen en dat alles in nauw overleg met mevrouw Vink is gedaan.

Na het indienen van de klacht

Mevrouw Vink informeert de burgemeester, volgens afspraak, hierna regelmatig over de pogingen die de heer Koenders nog doet om met haar in contact te komen. Ook wordt door haar aangifte gedaan tegen de heer Koenders. Ook over deze aangifte lopen de meningen overigens uiteen. Mevrouw Vink geeft aan dat dit op aandringen van de burgemeester gebeurde; zonder aangifte zou die niets kunnen doen. Bovendien had de burgemeester de kwestie zelf al onder de aandacht van de Officier van Justitie gebracht, toen zij die toevallig sprak. De gemeente geeft aan dat het de keuze van mevrouw Vink en haar echtgenoot was om aangifte te doen. De burgemeester had juist verwacht dat zij dat niet zouden doen en toen dat toch gebeurd bleek te zijn had dat haar verbaasd.

In de tussentijd vindt onderzoek plaats naar de klacht van mevrouw Vink door de Klachtencommissie ongewenst gedrag van de gemeente Geertruidenberg, op basis van de Klachtenregeling ongewenst gedrag van deze gemeente.

In deze commissie nemen, op verzoek van het college van B&W, drie externe adviseurs plaats van BING, een onderzoeksbureau dat gespecialiseerd is in integriteitskwesties die bij de overheid spelen. Deze adviseurs nemen kennis van relevante documenten, doen digitaal onderzoek naar het (deels herstelde) berichtenverkeer tussen mevrouw Vink en de heer Koenders en hebben interviews met betrokkenen. Het bevindingenrelaas wordt voorgelegd aan mevrouw Vink en aan de heer Koenders en ten slotte wordt het schriftelijk advies opgesteld voor het college.

Op 10 juni 2013, de dag voordat het rapport verschijnt, vindt bij mevrouw Vink thuis een gesprek plaats met onder meer de burgemeester. Er wordt dan gesproken over de verdere procedure en over de communicatie rond het rapport. De visies van betrokkenen op wat toen is besproken lopen deels uiteen. De burgemeester wil, zo geeft verzoekster aan, de regie nemen in de communicatie en de openbaarheid opzoeken. Verzoekster benadrukt in een e-mail die zij diezelfde dag, na het gesprek, heeft opgesteld nog haar zorgen omtrent de anonimisering en openbaarheid van het rapport. Zij wijst de burgemeester onder meer op door haar opgestelde notities die integraal zijn overgenomen in de bijlage bij het conceptrapport van bevindingen. Het gaat hier om informatie die zij in vertrouwen heeft gedeeld. Zij hoopt dat dit geen vervelende gevolgen zal hebben in de toekomst, omdat ze zich kan voorstellen dat het stuk ooit ergens opduikt. Ze heeft die notities geschreven vanuit een gevoel van veiligheid en vertrouwelijkheid en had dus niet de verwachting dat ze één op één overgenomen zouden worden, laat staan niet geanonimiseerd of tot personen te herleiden.

De burgemeester geeft over dit gesprek aan dat communicatieafspraken zijn gemaakt. Benadrukt is dat het om een zaak met een bestuurder gaat en dat de raad een rol zal kunnen spelen rond de openbaarheid van het rapport. Mevrouw Vink had de burgemeester hierop verzocht namens haar te communiceren omdat zij niet naar buiten wenste te treden. Ze wilde absoluut niet benaderd worden door de pers. Ze had er niet zoveel moeite mee als haar naam intern bekend zou worden; dat zou toch wel snel duidelijk zijn. Verder had mevrouw Vink aangegeven te hechten aan anonimisering van namen in het rapport en in de onderliggende stukken.

Ten slotte had de burgemeester benadrukt dat de gemeente zich bij voorbaat achter de conclusies van het rapport schaarde. Er was bewust gekozen voor deze procedure, met een klachtencommissie van BING, om één en ander objectief te laten toetsen.

Later wijst mevrouw Vink de Nationale ombudsman nog op een eerdere e-mail van de burgemeester, van 18 mei 2013, waarin wordt aangegeven dat het rapport vertrouwelijk zal zijn.

Het eindrapport

Op 11 juni 2013 verschijnt dan het eindrapport van de Klachtencommissie. De commissie stelt onder meer vast dat de relatie tussen mevrouw Vink en de heer Koenders zich ontwikkeld lijkt te hebben van een vriendschappelijke werkrelatie naar een relatie met seksuele toespelingen en gedragingen. Op grond van de digitale communicatie is niet vastgesteld dat dit tegen de wil van mevrouw Vink is gebeurd. Over een deel van de gedragingen kan de commissie niets zeggen; het gaat onder meer om seksuele handelingen van de heer Koenders waarover de visies van betrokkenen uiteenlopen.

Ook uit de commissie twijfels over de rol van mevrouw Vink; zo heeft zij zichzelf ook regelmatig in een positie gebracht die lastig te rijmen is met haar stelling, dat een en ander tegen haar wil gebeurde.

De commissie is uiteindelijk van mening dat de lezing van de heer Koenders de meeste ondersteuning vindt in de feiten en omstandigheden die volgen uit het digitale onderzoek. De commissie acht het niet aannemelijk dat mevrouw Vink het gedrag van de heer Koenders destijds als ongewenst en daarmee als intimiderend heeft ervaren.

Het gedrag van de heer Koenders wordt ook afgekeurd; dat stond in dit geval op gespannen voet met de gewenste afstand tussen het bestuur en het ambtelijk apparaat. Hij had zijn gedrag moeten beteugelen of maatregelen moeten treffen om potentiële schade voor zijn persoon en het aanzien van het openbaar bestuur te vermijden. Dat hij dat niet heeft gedaan valt hem, in bestuurlijke zin, aan te rekenen.

Mevrouw Vink ontvangt op de dag van verschijnen van het adviesrapport een exemplaar.

In de begeleidende mail wordt aangegeven dat de gemeente zich de komende dagen zal buigen over het advies en mevrouw Vink dan zal informeren over het vervolg. Mevrouw Vink krijgt het dringende verzoek om tot die tijd vertrouwelijk met het adviesrapport om te gaan.

Mevrouw Vink is bijzonder teleurgesteld over het rapport en maakt dat ook kenbaar.

Hierna heeft zij, op 13 juni, een tweede gesprek met de burgemeester. Voor mevrouw Vink wordt dan duidelijk dat het rapport ook voor haarzelf consequenties kan hebben, al is op dat moment nog niet duidelijk welke.

Openbaarheid

Op 18 juni verneemt mevrouw Vink, zo schrijft zij, uit de krant dat het college zich op haar (mevrouw Vink's) positie beraadt en binnen twee weken een besluit zal nemen. Ook schrijft zij dat de burgemeester diezelfde dag met haar echtgenoot belt en hem vertelt dat de heer Koenders, op last van de gemeenteraad, zijn ontslag zal aanbieden. Verder heeft de gemeente besloten om over te gaan tot actieve openbaarheid. Er zal die middag een persconferentie zijn en ook zal het personeel die ochtend geïnformeerd worden.

In het persbericht dat de middag van de 18e juni wordt uitgegeven, wordt onder meer benadrukt dat de klacht die over de heer Koenders is ingediend niet gegrond is verklaard. Verder wordt ingegaan op de rol van de heer Koenders en wordt aangegeven dat hij heeft besloten zijn ontslag in te dienen. Wat het rapport betekent voor de positie van de medewerkster van de gemeente wordt nog onderzocht.

Ook wordt een link naar het rapport op internet geplaatst. Die link leidt naar een geanonimiseerde versie van het rapport waaruit enkele passages zijn geschrapd. Het gaat onder meer om passages die de herkenbaarheid van betrokkenen zouden kunnen vergroten. Op het voorblad van deze versie is met de hand het woord 'geheim' geschreven. Op alle pagina's staat 'vertrouwelijk'.

De burgemeester wordt ook geïnterviewd door een regionale zender.

In een tweede persbericht van diezelfde dag, eveneens opgenomen op de gemeentelijke website, geeft de heer Koenders een verklaring. Opnieuw wordt benadrukt dat de klacht niet gegrond is geacht en dat ook de aangifte, die mevrouw Vink heeft gedaan, niet tot vervolging heeft geleid. De dag daarop doet hij in diverse kranten zijn verhaal. Het beeld dat in de krantenartikelen wordt geschetst is in ieder geval niet ongunstig voor de heer Koenders; zo wordt de suggestie gewekt dat hij zelf heeft besloten ontslag te nemen en wordt aangegeven dat hij na onderzoek door het Openbaar Ministerie en BING van alle blaam is gezuiverd. De bevindingen over mevrouw Vink zijn 'onvoorstelbaar hard', zo heeft de heer Koenders, blijkens een krantenartikel, ook opgemerkt.

Een dag later, op 19 juni 2013, brengt de burgemeester opnieuw een persverklaring uit. In deze verklaring wordt onder meer aangegeven dat de heer Koenders heeft gelogen over de relatie met mevrouw Vink en dat hij een eenzijdig beeld van die relatie heeft geschetst. Hij liegt en schendt hiermee de integriteit van het openbaar bestuur. De gemeente is juist zorgvuldig omgegaan met informatie om zo de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen te beschermen.

Het is niet zo dat de heer Koenders zelf heeft gekozen voor openbaarheid en zelf ontslag heeft genomen; de gemeenteraad heeft besloten het rapport openbaar te maken en op 12 juni is hem, door de partij waarvan hij lid was, verzocht zijn portefeuille beschikbaar te stellen. Hij heeft dat ook gedaan – mevrouw Vink wees de Nationale ombudsman er overigens op dat hij dat pas eind juni deed –.

De gemeente benadrukt nogmaals, zorgvuldig te zijn omgegaan met de belangen van alle direct betrokkenen en hun families. Bepaalde passages zijn weggelaten uit het rapport en er is gekozen voor een korte persverklaring. De heer Koenders heeft diverse media uitgebreid en eenzijdig zijn kant van het verhaal verteld.

Hem is verzocht niet meer naar buiten te treden en alsnog zijn ontslagbrief in te dienen.

De gevolgen voor mevrouw Vink

In juli 2013 maakt de gemeente aan mevrouw Vink het voornemen kenbaar om het dienstverband met haar te beëindigen, bij voorkeur door middel van een minnelijke regeling. Mevrouw Vink uit haar verbazing over dit voornemen. Zij had juist excuses verwacht en eerherstel. Zij herkent zich niet in het eenzijdige en tendentieuze beeld dat in het rapport is neergezet. Dat het College hieraan nu consequenties verbindt zonder eerst hoor en wederhoor te plegen vindt zij kwalijk. Ze

heeft ook meerdere keren kenbaar gemaakt zich niet in het rapport te herkennen en een toelichting te willen geven, maar hierop is niet gereageerd. Zij hoopt dat alsnog een vervolgesprek zal plaatsvinden, zo laat zij de burgemeester weten. Ook brengt zij haar reactie onder de aandacht van het College.

De gemeente laat de Nationale ombudsman hierover later nog weten dat met mevrouw Vink eerdere gesprekken over de mogelijke gevolgen van het rapport hebben plaatsgevonden. Naar de mening van de gemeente kan het mevrouw Vink dan ook niet hebben verbaasd dat de gemeente het dienstverband met haar wilde beëindigen.

In een reactie hierop geeft mevrouw Vink aan zich hierin niet te kunnen vinden; er is zeker niet eerder met haar gesproken over de mogelijkheid van een ontslag.

Met een brief aan mevrouw Vink van 13 augustus 2013 geeft de gemeente te kennen, geen reden te zien om terug te komen op het eerder ingenomen standpunt. Vanwege de uitkomst van het onderzoek van de klachtencommissie is er geen vertrouwen meer in een verdere samenwerking met haar. Dat is mede het gevolg van de meer dan zakelijke relatie die zij heeft onderhouden met de heer Koenders. Dat heeft de geloofwaardigheid van en het vertrouwen in haar als persoon en als functionaris aangetast. Besloten is daarom het dienstverband met haar te beëindigen, bij voorkeur in goed onderling overleg.

De gemeente is van oordeel dat het rapport deugdelijk en zorgvuldig tot stand is gekomen. Het was niet nodig om mevrouw Vink opnieuw om haar reactie te vragen; de klachtencommissie kende dat standpunt en heeft dit bij het eindrapport betrokken.

Wel kan zij nu alsnog schriftelijk haar standpunt over het definitieve rapport kenbaar maken.

Hierna vindt nog enige correspondentie over en weer plaats. Zo schrijft de gemachtigde van mevrouw Vink de gemeente dat de communicatie volstrekt onzorgvuldig is geweest. Het rapport is achter de rug van mevrouw Vink om op internet geplaatst, zij is met naam en toenaam genoemd en er is gesproken over een seksueel getinte relatie die er nooit is geweest. Ook is de kwestie breed uitgemeten in de pers en heeft mevrouw Vink uit de krant moeten vernemen dat haar klacht ongegrond is verklaard.

Hoewel de gemeente zich, blijkens de reactie hierop van 27 augustus 2013, niet herkent in deze verwijten wordt het artikel over de kwestie wel van Intranet verwijderd omdat de gemeente, zoals zij in een brief hierover aan mevrouw Vink aangeeft, de belangen van mevrouw Vink op geen enkele wijze wil schaden.

De reactie op de klacht van mevrouw Vink

Op 17 oktober 2013 geeft de gemeente, op verzoek van de advocaat van mevrouw Vink, alsnog een formele reactie op haar klacht van 17 maart 2013. Aangegeven wordt dat het oordeel van de Klachtencommissie integraal tot dat van de gemeente wordt gemaakt, voor zover dat niet al duidelijk was. Ook wordt zij erop gewezen dat zij een klacht kan indienen bij de Nationale ombudsman. Wat het ontslag betreft: in de komende collegevergadering zal het besluit hiertoe vastgesteld worden. De basis voor het ontslag vormt het rapport van de Klachtencommissie.

Een klacht bij de Nationale ombudsman

Wat hierna gebeurt

Na een eerder telefonisch contact in augustus 2013 besluit mevrouw Vink in oktober 2013 om een klacht in te dienen bij de Nationale ombudsman. Nadat nog enkele malen telefonisch contact over de klacht heeft plaatsgevonden, ook met de gemachtigde van mevrouw Vink, vindt in februari 2014 een intakegesprek plaats met mevrouw Vink en haar echtgenoot, op het Bureau van de Nationale ombudsman. Tijdens dat gesprek geeft mevrouw Vink een toelichting op haar klacht en worden onder meer de mogelijkheden voor de Nationale ombudsman verkend. Daar inmiddels sprake is van een ontslagbesluit zal een onderzoek door de Nationale ombudsman een beperkte reikwijdte hebben.

In maart 2014 stelt de Nationale ombudsman dan onderzoek in naar de klacht van mevrouw Vink. Dat onderzoek richt zich op de wijze waarop de gemeente Geertruidenberg, na het verschijnen van het rapport van de Klachtencommissie, de openbaarheid heeft gezocht. Ook zal de wijze van klachtbehandeling in het onderzoek worden betrokken.

Begin mei 2014 laat het college van de gemeente Geertruidenberg de Nationale ombudsman weten dat op korte termijn een gesprek met mevrouw Vink zal plaatsvinden om te komen tot een oplossing voor de gehele situatie. Deze klacht zal daarin ook worden meegenomen. Daarom acht de gemeente het nu niet opportuun om een inhoudelijk standpunt in te nemen. Mocht het niet lukken om met mevrouw Vink tot een oplossing te komen, dan zal alsnog een reactie op de klacht worden gegeven.

Mevrouw Vink bevestigt, daarnaar gevraagd, dat ze met de gemeente in gesprek zal gaan. Om die reden is de bezwaarprocedure, die zij heeft opgestart in verband met de beslissing van de gemeente om haar te ontslaan, even aangehouden.

Enkele weken later laat zij telefonisch weten dat het gesprek op zich goed is verlopen, maar dat ze wel het gevoel heeft dat alles kleiner werd gemaakt dan het was. De opzet is nu in ieder geval dat er een vaststellingsovereenkomst zal komen.

De Nationale ombudsman besluit daarom, het onderzoek aan te houden.

Enkele weken later al laat mevrouw Vink weten dat de onderhandelingen om tot een schikking te komen tot niets hebben geleid. Ze vraagt daarom om voortzetting van het onderzoek. De Nationale ombudsman vraagt de gemeente hierna, alsnog op de klacht te reageren.

De reactie van de gemeente Geertruidenberg

Twee weken later wordt de reactie van de gemeente Geertruidenberg ontvangen. De gemeente geeft aan zich niet te kunnen vinden in de werkelijkheid zoals die door mevrouw Vink wordt verwoord. Hierop zal echter niet nader worden ingegaan; de rechter zal zich daarover moeten uitlaten.

Wat haar klacht betreft; uit het advies van de Klachtencommissie bleek dat er onder meer sprake was van handelen in strijd met de gedragscode van een openbaar bestuurder. Uit het oogpunt van

transparantie heeft de gemeente het daarom wenselijk geacht dat dergelijke inbreuken op de gedragscode door iemand die een openbare functie bekleedt, voor het democratische proces openbaar worden gemaakt. De gemeente heeft daarom een persbericht uitgebracht en het rapport, in aangepaste vorm, openbaar gemaakt. Dat rapport bevat geen namen en de naam van mevrouw Vink is ook niet actief naar buiten gebracht. Vanwege de transparantie is ervoor gekozen al vrij kort na het verschijnen van het rapport openheid van zaken te geven. Mevrouw Vink had het rapport toen al wel, maar inderdaad zonder schriftelijk kenbaar gemaakt standpunt van de gemeente over haar klacht en de mogelijke gevolgen van het rapport voor haarzelf.

De gemeente heeft de tijd genomen om het officiële standpunt kenbaar te maken aan mevrouw Vink. Ook is juridisch advies ingewonnen. Tussen het moment van verschijnen van het rapport en de brief aan mevrouw Vink van 17 oktober 2013 was zij al wel mondeling geïnformeerd over het standpunt dat de gemeente zou innemen, zowel wat betreft de klacht als wat betreft de mogelijke gevolgen voor haar dienstverband bij de gemeente.

De reactie van mevrouw Vink

Eind juli 2014 geeft mevrouw Vink een uitgebreide reactie op wat de gemeente heeft laten weten. Zij vindt dat de gemeente, met de gegeven reactie, geen recht doet aan de ernst van de feiten en de gevolgen. Zo toont het college geen bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het zonder enige kennisgeving 'de tijd te nemen' voor de afhandeling van een in vertrouwen ingediende klacht, terwijl intussen actief de openbaarheid is gezocht.

Het doel van haar melding aan de burgemeester was, dat de heer Koenders zou stoppen en haar en haar gezin met rust zou laten. Ook hoopte zij te kunnen blijven werken in een veilige omgeving. Het tegenovergestelde is gebeurd.

Ze was ervan uitgegaan dat haar melding discreet zou worden behandeld door de vertrouwenspersoon – want dat was de rol van de burgemeester – en door de handelwijze van de burgemeester en door de communicatie over de zaak was het juist geëscaleerd. Dat was totaal onnodig. De burgemeester had het eenvoudig kunnen oplossen door contact op te nemen met de heer Koenders. In plaats daarvan had zij gezegd alleen iets te kunnen doen als mevrouw Vink aangifte zou doen en een klacht zou indienen bij de klachtencommissie ongewenst gedrag. Ook heeft het college het advies van de klachtencommissie klakkeloos gevolgd en geconcludeerd dat er sprake was van een liefdesrelatie.

Vervolgens gaat mevrouw Vink gedetailleerd in op een aantal punten uit de reactie van de gemeente. Er is een eenzijdig verhaal neergezet, zo schrijft zij.

Dat de heer Koenders ook na de melding intimiderend gedrag heeft vertoond en dat zij en haar gezin zelfs hun huis zijn ontvlucht is nooit aan de gemeenteraad verteld, terwijl de burgemeester dit wel wist.

Ook ontkent zij al mondeling over het standpunt van de gemeente wat betreft haar klacht te zijn geïnformeerd. De reactie die zij uiteindelijk op haar klacht ontving acht zij op diverse punten onvoldoende. Zo begrijpt zij niet waarom de klacht niet tot een gegrondverklaring heeft geleid wat betreft het gedrag van de heer Koenders en hooguit tot een oordeelonthouding waar het om de intimidatie gaat. Het is immers zijn woord tegen het hare.

Wat de privacy-aspecten betreft: haar naam is in ieder geval binnen de organisatie bekend gemaakt, zowel tijdens de bijeenkomst met al het personeel van de gemeente als op het Intranet van de gemeente. Dit alles binnen een kleine, hechte gemeenschap waarin veel vrienden, collega's en familieleden wonen. Al snel werd zij dan ook vanaf verschillende kanten benaderd door mensen die wisten dat het om haar ging. Bovendien bevat het openbaar gemaakte rapport gegevens die naar personen te herleiden zijn.

Het weglaten van passages uit het rapport heeft daarnaast juist in haar nadeel gewerkt; die passages betreffen vooral het gedrag van de heer Koenders waardoor haar rol in het geheel nog groter lijkt.

Verder wijst mevrouw Vink nog op de diverse berichten aan haar waarin werd aangegeven dat het rapport vertrouwelijk zou zijn; ze had dan ook geen enkele reden om aan te nemen dat het op internet geplaatst zou gaan worden. Op het rapport staat nota bene 'strikt vertrouwelijk' en 'geheim'.

Er is ook meer aandacht gezocht dan nu wordt aangegeven. Het college heeft tweemaal een eigen persbericht uitgebracht en eenmaal is namens de heer Koenders een persbericht uitgebracht. Ook is er een interview met de burgemeester geweest voor een plaatselijke omroep.

De laatste reacties

Op 24 september 2014 legde de Nationale ombudsman zijn bevindingen voor aan mevrouw Vink en aan de gemeente Geertruidenberg. Van mevrouw Vink werd kort hierna een reactie ontvangen, met het verzoek het verslag op een enkel punt aan te passen.

De gemeente maakte kenbaar nog graag de reactie te ontvangen die verzoekster eind juli 2014 naar de Nationale ombudsman had gestuurd. De Nationale ombudsman had deze reactie niet meer aan de gemeente voorgelegd omdat hij van mening was dat hij over voldoende informatie beschikte om een oordeel te kunnen geven. Deze brief werd daarom alsnog doorgezonden naar de gemeente.

Vervolgens gaf de gemeente aan, via haar advocaat te willen reageren. Daarom vroeg zij (overigens opnieuw) om verlenging van de reactietermijn. De reactie die vervolgens van deze advocaat werd ontvangen bevatte deels een standpunt van de gemeente dat nog niet eerder naar voren was gebracht. Dat gaf de Nationale ombudsman aanleiding om deze reactie nog voor te leggen aan mevrouw Vink.

Uiteindelijk heeft de Nationale ombudsman ertoe besloten enkele van de voorgestelde aanpassingen van de bevindingen te honoreren. Verder heeft hij besloten een nadere toelichting van de gemeente Geertruidenberg en de reactie daarop van mevrouw Vink nog op te nemen (zie hierna).

Een toelichting op het proces rond de communicatie

De gemeente gaf aan dat over het communicatieproces informatie was ingewonnen bij gemeenten die een dergelijke zaak eerder aan de hand hadden gehad. Ook was een communicatieadviseur ingeschakeld met specifieke ervaring op dit punt.

Dat (delen uit) het rapport openbaar gemaakt moest(en) worden stond voor de gemeente en de door de gemeente hierbij betrokken personen buiten kijf. Het ging immers om een bestuurder. Dat was, volgens de gemeente, ook altijd aan mevrouw Vink aangegeven. Hoewel het rapport vertrouwelijk was zou het, zo was de verwachting, toch ooit een keer naar buiten moeten worden gebracht. Een Wob-verzoek zou vermoedelijk al snel worden gedaan. Daarom was besloten dat het beter was de boodschap, met een verwijzing naar het rapport, eenmaal kort maar helder naar buiten te brengen. Het alternatief zou zijn dat de pers steeds een stukje verder zou vragen en dat de kwestie zich hierdoor langer zou voortslepen, met alle gevolgen van dien voor de betrokken families. De gemeenteraad had in die lijn een besluit genomen en had nadrukkelijk besloten om zaken te anonimiseren of te verwijderen.

Het was zeker niet zo dat de gemeente blind was geweest voor de gevolgen die openbaarmaking voor mevrouw Vink had.

Mevrouw Vink wees er onder meer nog op dat het college ervoor koos het rapport integraal voor te leggen aan de gemeenteraad. Het college had echter eerst een besluit moeten nemen over de klacht en de uitkomst bekend moeten maken bij mevrouw Vink en de heer Koenders, dit conform de Klachtenregeling ongewenst gedrag. Bovendien was het rapport gericht aan het college en stond er 'vertrouwelijk' op elke pagina.

De burgemeester had ervoor kunnen kiezen de wethouder dringend te verzoeken, terug te treden. Het is zeer de vraag of de kwestie dan zo in de openbaarheid was gekomen.

het oordeel van de Nationale ombudsman

Het openbaar maken van het rapport

De klacht van mevrouw Vink over het publiceren van de rapportage van de Klachtencommissie ongewenst gedrag toetst de Nationale ombudsman aan het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten van burgers worden gerespecteerd. Het grondrecht dat hier in geding is, is het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Dat grondrecht is neergelegd in artikel 10 van de Grondwet en in verdragen zoals artikel 8 van het Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM). Daarin is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven moet zijn voorzien bij wet en noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving.

Toen mevrouw Vink, na haar gesprek met de burgemeester, een klacht indiende bij de klachtencommissie ongewenst gedrag zal zij niet hebben verwacht dat zij hiermee haar eigen ontslag in gang zette. Over de rechtmatigheid van dat ontslag zal de rechter zich moeten uitlaten, de Nationale ombudsman gaat daar niet over. Wel kan hij iets zeggen over de wijze waarop de gemeente Geertruidenberg is omgegaan met de klacht die mevrouw Vink over de heer Koenders indiende.

Een vraag vooraf is, of deze procedure wel geschikt is voor situaties waarin de beklagde een bestuurder is.

De gemeente Geertruidenberg heeft een eigen Klachtenregeling ongewenst gedrag. Er bestaat ook een Landelijke Klachtencommissie ongewenst gedrag voor de decentrale overheid (LKOG).

Gemeenten en gemeentelijke instellingen kunnen zich daarbij aansluiten. Deze commissie hanteert een modelregeling die is opgesteld door het College voor Arbeidszaken, ingesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Gemeenten die zich bij de landelijke commissie aansluiten moeten deze regeling hanteren. Andere gemeenten kunnen deze regeling geheel of deels overnemen.

De landelijke regeling bevat bepalingen waaruit blijkt dat deze in beginsel niet van toepassing is indien één van de betrokken partijen een ambtsdrager is. En op basis van de beschikbare jaarverslagen van deze instantie kan de voorzichtige conclusie worden getrokken dat klachten over bestuurders de Landelijke Commissie ook niet of nauwelijks bereiken.

Achtergrond hiervan is dat tussen bijvoorbeeld een gemeente en een bestuurder van die gemeente een andere juridische relatie bestaat dan tussen deze gemeente en een medewerker. Dergelijke klachtenregelingen vinden hun oorsprong in wetgeving rond arbeidsomstandigheden; het gaat erom dat aan werknemers een veilige werkomgeving moet worden geboden. Een klacht over een bestuurder lijkt hierbinnen minder goed te passen.

Verder springt in het oog dat onder het bevoegd gezag, op grond van de Klachtenregeling ongewenst gedrag van de gemeente zelf, nu juist ook bestuurders als de heer Koenders vallen.

Waarom dan toch de officiële klachtenprocedure is ingezet is de Nationale ombudsman niet duidelijk geworden. Heeft de burgemeester, zoals mevrouw Vink stelt, hierop aangedrongen? Of heeft mevrouw Vink dit toch vooral zelf besloten? Het is hoe dan ook geen gelukkige keuze gebleken.

En dan ligt er, op 11 juni 2013, een rapport waarin de heer Koenders toch in zekere zin wordt vrijgepleit van wat hij, in de visie van mevrouw Vink, verkeerd heeft gedaan. Misschien niet zo overtuigend als hij later in interviews betoogt, maar de klachten van mevrouw Vink blijven in ieder geval niet overeind en ook wordt haar rol in het geheel nog eens extra belicht.

Dat rapport, dat op iedere bladzijde het woord "vertrouwelijk" heeft staan, wordt dan op internet geplaatst. Op die versie, die enigszins is ingekort maar nog steeds veel informatie bevat, is met de hand nog het woord "geheim" geschreven.

De persberichten van de gemeente en van de heer Koenders zelf – plus de diverse interviews – hebben ervoor gezorgd dat maximale aandacht voor de zaak wordt gegenereerd. Hierna is het voor diverse mensen uit de omgeving van mevrouw Vink een kleine stap om de link naar haar te leggen.

Dat de gemeente Geertruidenberg, gezien de betrokkenheid van een bestuurder, heeft gekozen voor een vorm van openbaarheid acht de Nationale ombudsman begrijpelijk en onvermijdelijk. Dat daarbij ook het rapport op internet is geplaatst is echter een stap te ver geweest. Mevrouw Vink mocht erop vertrouwen dat het rapport niet openbaar gemaakt zou worden. Het rapport bevatte immers gevoelige informatie. En zeker ook omdat haar werkgever, de gemeente Geertruidenberg, op deze wijze informatie naar buiten bracht die de relatie werknemer/werkgever betreft en die dus nooit bedoeld was om te delen met iedereen die er maar kennis van wilde nemen.

Daar komt nog bij dat de gemeente Geertruidenberg mevrouw Vink pas ruim vier maanden na het

verschijnen en openbaar maken van het rapport formeel informeerde over het standpunt van de gemeente.

De gemeente Geertruidenberg lijkt haar verantwoordelijkheden als werkgever – en daar ging het hier uiteindelijk toch om – uit het oog te zijn verloren. De aandacht kwam vooral te liggen op de bestuurlijke kanten van de zaak en op de belangen van de gemeente zelf. De positie van mevrouw Vink leek hierbij van ondergeschikt belang te zijn.

Door het plaatsen van de rapportage op de website van de gemeente heeft de gemeente Geertruidenberg naar het oordeel van de Nationale ombudsman het grondrecht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer onvoldoende gerespecteerd.

De gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de gemeente Geertruidenberg, die wordt toegerekend aan het college van B&W van deze gemeente, is gegrond wegens strijd met het vereiste dat grondrechten – in dit geval het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer – moeten worden gerespecteerd.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

De namen zijn gefingeerd.